

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

D[omi]nica decimaoctava.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

oderūt vos zc. Item Greg. ostendit q̄ ex operibz probatur dilectio. Probatio inq̄ dilectiois. exhibitio est operis. Un̄ si dilectio fuerit fortis. patebit ex fortitudine operis. sicut est videre in martyribz. qui p̄ maxima tormēta que sustinebant in corpore. ostendebant maximā caritatem qua ardebāt in mente. Unde Grego. Amor oculis nō est. operat̄ enim magna si est. Si verō opari renuit. amor non fuit zc. Multa sunt opera charitat̄ z dilectionis ostensiuā. in q̄bus illud potissimū est vt homo a peccatis absteineat. z sobriē ac iuste viuat. Ecclesi. iij. Qui diligit deum exorabit p̄ peccatis z continebit se ab illis. Cognoscit etiā illa dilectio ex operibz misericordie z pietatis q̄ maxime. Ecclesi. viij. Porrige pauperi manū tuam vt pficiatur p̄ficiatio z benedictio tua. z mortuo nō prohibeas gratiā. Nō desis plorantibz in consolatiōe. z cum lugentibz ambula. Nō te pigeat visitare infirmū. ex his enim in dilectiōe firmaberis. i. Joh. iij. Qui habuerit substantiā hui⁹ mūdi. zc.

vsq̄ ibi. Filioli mei non diligamus s̄bo neq̄ lingua. sed opere z veritate.

Dñica decima octaua.

Enoua/

r mini spū mentis vestre et induite

nouum hominē qui fm̄ deum creatus est in iusticia et sanctitate veritatis zc. Eph. iij. Notāduz q̄ quadruplex est renouatio. s. baptismalis penitentialis. regular̄ z eternalis. Unde versus. Baptismus. pena. monachatus vita futura. Intus z exterius nos renouare solent. Prima igitur renouatio fit per baptismuz contra originale peccatū quod a primis patribz contraximus. z inueterati sumus. Nā diabolus serpens antiquus p̄mis parentibus nostris virus peccati infudit. z in posteros somitē cōcupiscentie carnalis transmisit. z quia hoc primo tempe fecit totuz genus humanum a sua recenti nouitate in vetustatem deduxit. Trenoꝝ. iij. Vetustam fecit pellem meā z carnē meā. cōtriuuit ossa mea. Hanc vetustatez aufert nobis domin⁹

Dominica XVIII

quotidie p aquas baptisma
les. quibz tactu sue mādif/
sime carnis. vim regenerati/
uam z renouatiuaz indidit.
z eas virtute spūssancrī cōse/
cravit. vt iā non sit in eis ste/
rilitas siue mors. **Uñ** apłs
ad Titum. ij. Apparuit beni/
gnitas z huma. sal. n. deizē.
vsqz sibi. Saluos nos fecit p
lauacrū regeneratiōis et re/
no. spūsscti. zc. **Glo.** Per la/
uacrum. vbi deposito veteri
homine renouat nouus. qz
credit in christū. renouatur
p spiritū santuz in baptismo
datū in remissionē pctōrā et
ad copā virtutū. **Hic** ei euo/
minis peccatū a p̄mis pa/
rentibz in nos transfusum. z
renouamur ad modū cerui.
qui attractū naribz serpentē
enomit z ad fontes aquarū
viventū decurrit **Ps.** Si/
cut ceruus desi. ad fon. a. zc.

Scōa renouatio fit p pe/
nitentiā p̄tra pctm̄ actuale.
qđ nos in vetustate criminū
micit. **Ps.** Turbat⁹ est a fu/
rore oculus me⁹. in uete. inf̄
oēs ini. me. q. d. Postqz vidi
me in ueteratū in medio sce/
lerum meoz. eo qđ diu iacue/
rim in pct̄s. z diu cōputrue/
rim in eis. turbat⁹ est oculus

intelligentie mee. z in furore
penitentie ouersus. Penitē
tia em̄ furori. cōparat. quia
sicut furens nō curat qđ fa/
ciat. et qñqz seipm̄ vulnerat.
sic penitēs seipm̄ punit z ca/
stigat. **Unde** Greg⁹. de peni/
tencia magdale. Considera/
uit namqz quid fecit z noluit
moderari qđ faceret. Et qđ
grauiter erubescibat se int⁹
nihil esse credebat qđ vere/
cundaret foris. Et nota qđ
peccator furere dicit. qz dā/
num qđ sibi z alijs infert mi/
nime recognoscit. **Lū** enim
quis mortaliter peccat. au/
fert deo quod suū est. s. ima/
ginem ei⁹ deturpando l'etiā
deformando. Itē proximo
quod suum est. s. bonum cō/
membri. **Nā** rōne cōmunio
nis bonoz ecclie qđ peccat in
se. peccat z in totā eccliam.
Uñ Adamanci⁹. Ecclia in/
qđ corp⁹ xpi est. vnde in totā
eccliam delinqre videt. qui
corpus suum maculauerit.
Qui qđ peccat dānificat eccle
siā. qz aufert ei bonū cōmem
bri. Itē sibi ipi aufert qđ su/
um est. qđ bñficia sibi a deo
p̄stita vilipendit. qđ ē ingra
tudo maxima. **De** sūt tres
ruge in facie peccatricis anie

p. quas deprehendit vetustas
 eius. Job. xvj. Ruge mee te/
 stimoniū phibent cōtra me.
 Debem⁹ ergo renouari spū
 mentis nr̄e. i. spūitu qui est
 mens. i. mentaliter ad silitu
 dinē serpentis. qui p angu/
 stum foramen petre se trañ/
 cit. ⁊ veteres exuias depo/
 nit. s. Pe. ij. Deponētes igit
 omnē maliciā ⁊c. Tercia
 renouatio fit p ingressū re/
 ligionis vbi hō tot⁹ renoua
 tur. ⁊ q̄si in virū alterū muta
 tur. ita vt in ip̄o locū habeat
 qd̄ dicit̄ Apocalip. xxi. Ecce
 noua facio omnia. Innoua
 mur em̄ foris vultu. habitu.
 gestu. Int⁹ gemitu. suspīr̄is
 planctu. ⁊ alijs signis none
 puerfionis. Qd̄ signatū ha/
 bemus Deut. xxxi. de mulie/
 re captiua. Si videris i nu/
 mero captiuoz mulierē pul/
 chram ⁊c. vsq̄ ibi. Introdu
 ces in domū tuam. Que ra/
 det cesariem ⁊ circūcidet vn/
 gues. ⁊ deponet vestem in q̄
 capta est. sedensq̄ in domo
 tua. flebit patrem ⁊ matrem
 suam vno mense. postea in
 trabis ad eam dormiesq̄ cū
 illa ⁊ erit vxor tua ⁊c. Ecce
 quanta mutatio ⁊ quam eui
 dens renouatio tam corpo/

rum q̄ moruisti. vt fiat mun/
 dan⁹ religiosus. homo car/
 nalis spiritualis. terren⁹ ce/
 lest̄. hec mutatio dextere ex/
 celsi. ps̄. Emitte spūitū tuū
 ⁊c. ⁊ renouabis faciē ter. i.
 peccatoris qui prius faciem
 ad terram habuerat. ⁊ terre
 na concupierat. modo sursum
 faciem cordis ad deū leuat.
 et ad dei imaginem se trans/
 formari affectat. s. Corinth.
 xv. Sicut portauimus ima
 ginem terreni. portemus et
 imaginem celest̄. imago ter
 reni est ade vetustas. imago
 celest̄ est christi nouitas.
 Gregori⁹. Vite etenim no/
 stre. in vi. e. contrari. op. no.
 sue. ⁊c. Hec est renouatio a/
 quile. ps̄. Renouabitur vt
 aquila inuentus tua.

Quarta renouatio fiet p
 gloriam resurrectionis in se
 culo futuro. quādo scz mor/
 tale hoc induerit immorta/
 litatem. et corruptibile hoc
 induerit incorruptionem. s.
 Corinth. xv. vbi multa dicit
 ap̄ls de resurrectione. Qd̄ qui
 dē oēs resurgē. sed nō om̄s
 immutabimur. Immutari
 idem est qd̄ renouari. ⁊ i glo
 riā br̄e immortalitatis trāsire.
 Tūbe nomine aliquod eu/

dens et preclarum signum ad-
 uentus christi intelligit. Per
 lectum oculi summa celeritas
 huius renouationis accipit
 Tunc etiam faciet dominus
 celum nouum et terram nouam.
 id est. corpus et animam reno-
 uabit et unumquodque propriis do-
 ctibus adornabit ut impleat
 in nobis quod dicitur. ij. Co-
 rinth. ij. Nos autem omnes re-
 uelata facie gloriarum domini
 speculantes in eandem ima-
 ginem transformabimur a
 claritate in claritatem tanquam
 a domini spiritu. Glo. A cla-
 ritate creationis in claritate
 iustificationis. vel a clarita-
 te fidei in claritate spei. Nunc
 enim in hoc tempore in spe
 huius renouationis positi sumus
 donec ipsam percipiamus in rei-
 veritate. Unde Phil. ij. Sal-
 uatorem expectamus domi-
 num iesum christum qui refor-
 mat. h. nostre. Glo. i. deiectionis
 nostre quod per mortem in
 puluerem et vermes humili-
 atur. reformabit ita quod erit com-
 figuratus corpori claritatis
 sue. i. assimilatus corpori clarita-
 tis illius quam habuit in trans-
 figuratione. vel in resurrectione.
 Hec est renouatio fe-
 nicis que se incinerando re-

suscitat. per quam christus si-
 gnatur. qui est vnicus pater
 qui collectis lignis aroma-
 tatis. s. crucis flammis carita-
 tis se iniecit. et nos sui gene-
 ris specie conseruauit. sicut il-
 lud. Qui mortem nostram mori-
 endo destruxit. et vitam resur-
 gendo reparauit. Qui est be-
 nedictus in se.

De euangelio.

Urge tol

le lectum tuum et va-
 de in domum tuam.

2c. Matth. ix. Sunt quatuor
 tuorum cubicularum qui ponunt
 nobis quatuor genera le-
 ctorum. Christus lectum correptionis
 et increpationis. Caro le-
 ctum delectationis. Dun-
 dus lectum ambitionis. Dia-
 bolus lectum elationis. Unde
 versus. Christus languoris. caro
 luxus. mundus honoris. Lu-
 cifer horroris lectum parat
 atque tumoris. Igitur primus
 cubicularius christi est qui po-
 nit nos in lecto languoris et
 increpationis. Job. xxxij.
 Increpat per dolorem in lecto.
 et omnia ossa eius marcescere
 facit. abominabilis fit ei in
 vita sua panis et anime illius
 cibus ante desiderabilis. id est.

praua desideria et maligna opera. in quibus prius delectabatur. in amaritudinem penitentiae conuertent. Ps. Lauabo per singulas noctes lectum meum. id est. per singula peccata ad memoriam reducita. lauabo lectum conscientiae egre et infirme. Denique propter peccata diuersae egritudines accidere solent. Glo. Hic datur intelligi plerasque corporum debilitates euenire propter peccata. Et ideo forsitan prius dimittuntur peccata huic paralytico. ut causa debilitatis ablatis. sanitas restituant. Hinc est quod hic paralyticus in luca vocatur homo quasi peccator. et alij paralytico iacenti ad piscinam dicit. Ecce sanus factus es iam amplius noli peccare. Et ponuntur hic quinque cause quare dominus percutit aliquos in presenti. Secundus cubicularius vel potius cubicularia nostra est caro que ponit nos in lecto luxurie et impudicie. Proverb. vii. Inter tui funibus lectum meum. Alia lra habet. inquit. quod in idem redit. Utrumque signat molliciem et carnalem voluptatem ligantes et illaque-

antes animam. Isti sunt funes neruicij et semper humentes. per quos valida ligat samsonem. Judicium. xv. Primo quidem molles. sed postquam siccati fuerint fortius stringunt. quia difficile est consuetam relinquere et vicij adolescentie in se nequitie carere. Prover. xxiij. Proverbiu est. Adolescens iuxta viam suam etiam cum senuerit non recedet ab ea. Poeta. Sordibus imbutos nequeunt dimittere sordes. Straui inquit tapetibus pictis ex egypto. id est. diuersis desideriorum vanitatibus. puta ludis choreis. tympanis. iocis. gestulationibus. risibus et ceteris iuuenilibus delectationibus inherendo. que omnia sunt de egypto. quia pertinent ad merorem et ad tenebras eterne damnationis. secundum illud. Ue vobis qui nunc ridetis. quia lugebitis. Luce. vi. Aspersi inquit cubile meum myrram aloem et cinamomo. vbi plura ponuntur amara quam dulcia. Iuxta illud poeticum. Plus aloes quam mellis habet Quia respectu delectationum que in operibus carnis sunt. multo plures sunt amaritudines. Nam cum lac carnalis

delectationis ex vtre Jabel
bibitur. tympanus clauo eter/
ne damnationis pforat. Judi
cū. iij. Tercius cubicula/
rius est mundus qui sternit
nobis lectū cupiditatē z am/
bitionis z transitorij bono/
ris. qui diuitibus z amatoribus
huius seculi pulcherrim⁹ vi/
detur. Ezech. xxiij. Sedisti i
lecto pulcherrimo. et mensa
ornata est ante te. thimiamma
meū z vngentū meū posuisti
sup eam. z vox multitudinis
exultantis erat in ea. zc. Ta/
le quid improperat dñs di/
uitibus et ambitiosis q̄ lectos
pulchros z thoros altos si/
bi p̄struunt z glorian̄ in lon/
go ordine mensarū z in mul/
titudine p̄nuatiū. nō atten/
dentes q̄ iuxta sit dies pditi/
onis. iuxta illd. Adhuc esce/
corū e. in o. ipoz. z tr. di. af. su/
per e. Job. i. Filij tuis et fi/
liabz vescētibz z bibentibz vi/
nū in domo fratris sui p̄mo/
geniti repente ventus vehe/
mens ir. zc. Signant̄ dicit
q̄ thimiamma z vngentū po/
suit super mensaz snā. i. vasa
thimiamatis et vngentoz
dei. puta thuribulaz calices
z alia vasa ministerij altaris
cōflata z in cibus z in canta

ros redactaz cultui dei sub/
tracta. qđ sepe contingit. si/
cut legit. ij. Machab. iij. de
menelao qui furat⁹ vasa au/
rea de templo. z tallos q̄ tem/
pli fuisse videbant. partē ve/
ro vasoz in tiro vendiderat.
z dedit andronico. Ambitio
em̄ diuitū nullū sacrilegiūz
veret. sicut patet i balthasar
Dan. v. Qui bibebat de va/
sis templi z laudabat deos
suos. zc. Hic est exitus am/
bitionis. et lectus vane glie.
videlicet tribulatio z angu/
stia z calamitas repentina.
Apo. vi. Ecce ego mittā eā i
lectū. z qui fornicant̄ cum ea
in tribulatiōe magna erunt
zc. Quart⁹ cubiculari⁹ est
diabolus. q̄ ponit nobis le/
ctum elationis z supbie. z p̄/
sequens eterne dānationis
z miserie. Job. xvij. Infern⁹
domus mea est z in tenebris
strani lectulū meum. zc. Le/
ctus supbie z elationis quē
sternit nobis diabol⁹. signa/
tus est Deutero. iij. in lecto
og regis basan qui erat fer/
reus z habebat nouem cubi/
tos longitudinis. z quattu/
or latitudinis. qz spiritus il/
le superbie sup nouem ordi/
nes angelozū se extēdere vo

luit. et de quattuor dotibus
 quas ceteris excellenti⁹ ba-
 buit temere superbiuit. scz de
 nobilitate nature. de premi-
 nentia potentie. de subtilita-
 te intelligentie. de proprii arbi-
 trii libertate. In quibus etiam
 dotibus adhuc imitant^r euz
 omnes qui ex parte illi⁹ sunt
 Deniqz ex his quattuor gra-
 tijs. et dei donis surgit omnis
 motus superbie et elationis.
 Non sufficit diabolo d^o vno
 lecto. quin transferat infir-
 mos suos de lecto ad lectu.
 quod est certissimum signu
 mortis. quando scz infirmus
 rogat lectum de loco ad lo-
 cum frequenter permutari.
 Transfert enim suos egro-
 tos de lecto superbie ad le-
 ctum auaricie. De quo. liij.
 Regu. j. Hec dicetis domi-
 no vestro. Super lectu que
 abscondisti no de. sed m. mo.
 Hoc dicitur de ochozia. qd
 interpretatur retinens auari-
 ciam. quia auari difficile co-
 uertuntur. Item ad lectum
 discordie. Dat. xliij. Erunt
 duo in lecto vno. vnus assu-
 metur. zalter relinquetur. et
 Surge ergo et tolle lectu tu-
 um. Lectus est peccatum in
 quo quiescit homo cum i eo

delectatur. Surgit euz pec-
 catu deserit. Portat lectum
 cum peccatu est ei oneri qd
 prius erat delectationi. In
 domu suam vadit. cum be-
 ne operando ad vitam eter-
 nam proficit. Quod nob p-
 stare dignetur. et.

Dñica decimanona.

Doete quo

v modo caute ambule-
 tis et. Eph. v. Caute et sapi-
 entibus pegrinis atqz viatori-
 bus quattuor sunt fame neces-
 saria. s. expensarum necessitas.
 socioz fidelitas. collationu
 iocunditas. reditu celeritas.
 An vsus. Expense. socij. col-
 latio mutua. ferues. Ad pa-
 tria reditus tibi sint o caute
 viator. Igit prima caute-
 la boni viatoris est viaticu se-
 cu tollere. et de expensis vie co-
 gitare. ne qd plus vel min⁹
 portet. sed qd sufficit ad ne-
 cessitate. no ad supfluitatez.
 Thob. vi. Assauerunt carnes
 piscis. et cetera salierunt que
 sufficerent vsqz venirent in
 rages ciuitatem medorum.
 et cetera. Quod est contra
 stultos viatores. qui tantu